

Entrevista a

l'Hble. Sr. Carles Campuzano i Canadés, conseller de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya

Amb motiu d'aquest número especial commemoratiu dels 40 anys del Col·legi, i a suggeriment del Consell Assessor de l'RTS, recuperem la secció d'entrevistes que la revista va tenir en diferents etapes.

Ens ha semblat molt oportú reprendre aquesta secció amb una entrevista al conseller de Drets Socials, l'Honorable Senyor Carles Campuzano i Canadés. Agraïm l'acollida del conseller al seu despatx per mantenir-hi una conversa i traslladar-li les inquietuds de les professionals, i que ens ha permès conèixer de primera mà quines són les accions més estratègiques que des de la conselleria es duran a terme els propers anys.

**Escaneja el codi QR per accedir al canal de YouTube
del Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya
i veure l'entrevista completa.**

Foto: Departament de Drets Socials.

Parlem amb l'Hble. Sr. Carles Campuzano i Canadés

Quina valoració feu del moment actual dels serveis socials a Catalunya?

Els nostres serveis socials tenen dues característiques que no són gens menyspreables. D'entrada, tenim els serveis socials d'atenció primària que es desenvolupen des de l'àmbit local i comarcal, que responen a les necessitats dels territoris amb un finançament mixt per part de la Generalitat i per part dels ajuntaments. Aquesta és la primera porta d'entrada del sistema de protecció social des de la perspectiva dels serveis socials. Són uns serveis socials sotmesos a molta pressió, a una creixent demanda de necessitats, a una complexitat més gran d'aquestes necessitats i, malgrat els esforços que hem fet en aquests darrers anys d'incrementar els recursos per fornir aquestes polítiques, el que és cert és que estem lluny encara d'estar en una situació òptima. I després tenim una xarxa de serveis socials especialitzats, bàsicament desenvolupats per la iniciativa del tercer sector i a voltes també, especialment en el camp de la gent gran, pel sector privat. Aquí també tenim necessitats molt evidents, molt vinculades a les condicions salarials dels treballadors i les treballadores d'aquest sector i, per tant, al finançament públic que tenim.

És un sistema que està sotmès a molt d'estrès, que afronta molts reptes, alguns de nous, i que, a més a més, té una perspectiva complexa per als propers anys. Afrontem el repte de l'envelliment de la nostra societat, que multiplicarà les demandes de suport i de les cures a les persones grans. Estem en un context de transformació dels serveis socials, que és la lògica de la destradicionalització, que interpel·la les persones grans, persones amb discapacitat, que interpel·la infants i joves que estan sota el sistema de protecció social de la Generalitat. Abordem també un problema de cronificació de la pobresa en el nostre país, que ens obliga més encara a la capacitat de coordinar, no només entre el món local, el Departament de Drets Socials i el tercer sector, sinó que interpel·la també les polítiques d'ocupació i d'educació. Necessitem avançar en la coordinació i en la integració social i sanitària, perquè bona part de les demandes associades en l'àmbit de les persones grans, en l'àmbit de la discapacitat, en l'àmbit de la salut mental, s'entrecreuen a les dues realitats. En aquest sentit, el dimarts 28 de novembre el Govern va aprovar que l'atenció primària entrés a les residències de gent gran. Sens dubte, és un gran pas en aquesta integració tan necessària.

I la complexitat en l'àmbit de la salut mental ens obliga més a la coordinació. Els reptes són molts. Crec que hem d'estar raonablement satisfets de la feina que hem fet durant tots aquests anys, però hem de ser molt conscients que el repte que tenim per davant és molt considerable. I som conscients que la transformació de la tecnologia i totes les revolucions tecnològiques que tenim en marxa ens interpel·len: passen coses a les xarxes socials que afecten els nostres infants i els nostres joves i els adults no ens n'assabentem o hi ha revolucions tecnològiques que ens permeten ser més productius en els serveis socials.

Així mateix, un dels reptes principals continua sent l'infrafinançament dels serveis socials. Necessitarem mobilitzar més recursos fiscals en aquest camp, però no en tindrem prou només amb recursos fiscals addicionals, sinó que necessitarem més tecnologia i noves formes de gestió per millorar la productivitat del mateix sistema de serveis socials.

El II Pla Estratègic de Serveis Socials 2020-2024 pretén reforçar l'estat del benestar. S'està aconseguint?

El pla es va fer també precovid, i era un pla que potser pecava d'un punt d'optimisme. L'escenari covid ens va complicar les coses i això necessàriament ens obliga a replantejar algunes fites que es marcaven en el pla. Cal tenir en compte, també, que l'evolució del pressupost del Departament de Drets Socials des de l'època de recuperació econòmica és d'increment de les partides del Departament. L'any passat vam augmentar al voltant del 13% el pressupost del Departament. Ara hem de veure quina és la proposta de pressupostos que s'enviaran al Parlament de Catalunya.

El Departament de Drets Socials aquest any 23 estarà executant en la pràctica 3.800 milions d'euros. Si ens en anem a 10 anys enrere, no arribàvem als 2.000 milions d'euros. Per tant, entre el 2009 i el 2023 hi ha hagut pràcticament un increment de 1.000 milions d'euros. Ara bé, tota aquesta discussió pateix d'alguns elements que han de ser resolts.

Un, el gruix principal del finançament dels serveis socials de Catalunya. En el finançament de la dependència, el gruix de l'esforç pressupostari que fa el Departament de Drets Socials es troba en l'àmbit de l'atenció a la dependència, tant per a persones grans com per a persones amb discapacitat. Això pot suposar al voltant de dues terceres parts del pressupost del Departament. Aquí patim un infrafinançament crònic. Tenim un altre paquet molt important del pressupost del Departament, que és la gestió de la renda garantida de ciutadania, que representa uns 500 milions d'euros. I més de 400 milions d'euros del sistema de protecció a la infància. La resta és el que traslладem a les àrees bàsiques. És cert que algunes d'aquestes partides, a part de l'assistència domiciliària, formaria part dels 2.000 milions, però tenim un problema de disseny del finançament perquè la llei de serveis socials ens obliga, per exemple, en el cas dels serveis socials del món municipal, a aquest 66-33.

La llei catalana va ser molt ambiciosa, és antiga ja en aquest plantejament, però no tenim resolt el principal, que és com es financen els

serveis socials en el finançament de la Generalitat i com es finança singularment l'atenció a la dependència. Necessitem més inversions en l'àmbit de l'envelliment. Necessitem una gestió millor de la renda garantida i la compactació amb l'ingrés mínim vital, però necessitem reforçar també el paper dels serveis socials de la nostra primària. Ens ha aparegut una nova realitat, en el contracte de programa hi posem recursos, en el període d'execució del contracte de programa seran, entre nosaltres i l'agència de l'habitatge, més de 50 milions d'euros per abordar el problema del sensellarisme, però sabem també que aquests recursos seran insuficients i tenim una demanda de tots els ajuntaments que ens reclamen més recursos per desplegar.

Per tant, jo crec que aquell pla era un bon pla, teníem un punt de voluntarisme, la covid ens ho ha canviat. Malgrat tot, el Departament està creixent en volum d'inversió en l'àmbit de drets socials, el gruix se'ns en va a les inversions que tenim en l'àmbit de l'atenció a la dependència.

Aquí el problema de l'infrafinançament és crònic i ens asfixia, i si aquí no hi ha participació de l'Estat espanyol, dificulta que el Departament pugui abordar altres finançaments. I associat amb això d'aquí, el personal, de moment hem consolidat més de 400 llocs de treball a través del contracte de programa, s'estan incrementant algunes de les ràtios en l'àmbit del contracte de programa, però hem de recordar que al voltant del sistema de serveis socials hi ha més de 50.000 professionals que avui han treballat, i aquí el problema principal ens apareix en l'àmbit dels serveis socials especialitzats que no són de titularitat pública, que estem en concertació o en subvenció amb les entitats del tercer sector, on el gran repte no és només l'increment de professionals, sinó sobretot l'increment dels salaris. Entre altres coses, perquè el problema que avui tindrem no és que haguem de crear més llocs de treball en els serveis socials, que se'n crearan, sinó que no trobarem la gent per poder treballar-hi, bàsicament perquè amb les condicions salarials que a molts llocs estem oferint, els nostres professionals treballen en el sector salut, treballen en el sector educació, treballen directament en l'Administració pública.

I aquí hem de ser capaços, i he fet un encàrrec en aquest sentit d'anàlisi, hem d'incorporar en el nostre discurs que el sector dels serveis socials és generador d'ocupació i generador de riquesa. Per exemple, en moltes comarques que tenen un problema evident de despoblament, la posada en marxa de recursos, de serveis i de suport a les persones grans en aquestes comarques és l'oportunitat de repoblar-les, de fer que hi vagi gent jove a treballar-hi i que això generarà nous serveis i noves demandes en l'àmbit de les polítiques d'infància. Hem de ser capaços d'incorporar també que no som només una unitat que gastem diners, sinó que som una unitat que inverteix recursos.

Quina valoració feu de la gestió de la renda garantida de ciutadania i de l'ingrés mínim vital? I de les polítiques d'ocupació que aborden la precarietat laboral?

La renda garantida és el gran instrument de protecció de la Generalitat, que necessita que l'ingrés mínim vital sigui gestionat conjuntament per part de la Generalitat. És imprescindible. El mecanisme que tenim ara sotmet les persones hipotèticament beneficiàries d'aquest recurs a un infern burocràtic.

En aquests moments, les converses amb el govern de l'Estat espanyol estan avançant de manera positiva. L'Estat està acceptant que la Generalitat pot tenir el ple control de les dues prestacions i això ens ha de servir també per reforçar una qüestió fonamental, que és l'activació dels beneficiaris de la renda garantida i l'ingrés mínim vital cap a l'ocupació. En aquest sentit, el Parlament està en tràmit d'una reforma de la Llei de renda garantida que millora els mecanismes de compatibilitat entre la feina i el cobrament de la prestació econòmica corresponent, molt inspirada en el model que a Navarra està funcionant. Tenim un repte: millorar la capacitat de coordinar-nos amb el servei d'ocupació de Catalunya. I en aquest sentit esperem també que els nous recursos que l'Estat ha rebut de la Unió Europea en el marc del Next Generation, de 3.000 milions d'euros, molt vinculats a l'ingrés mínim vital i al qual abans denominaven rendes mínimes o rendes garantides, hem de ser capaços que aquests recursos que Espanya rebrà ara els utilitzem per construir aquests programes d'activació cap al mercat de treball i en què les compatibilitats entre feina i prestació ens hi han d'ajudar. A més a més, un informe d'Ivàlua analitza a fons algunes de les necessitats de la renda garantida, la qual en unitats familiars amb pocs fills és prou eficaç per reduir el risc de pobresa severa, però no ho és en unitats familiars amb més persones. Aquí volem incrementar les quanties en aquest supòsit i hem de fer compatible també la renda garantida amb els ajuts per a l'habitatge.

És una reforma que està en tràmit al Parlament i que jo espero que s'aprovi ben aviat perquè és una reforma que hem pactat amb la Comissió del Govern de la Renda Garantida i que probablement també va d'incorporar alguna modificació legal per acabar de poder gestionar conjuntament la renda garantida i l'ingrés mínim vital.

L'actual Llei d'Infància no recull situacions d'assetjament escolar, d'abusos sexuals o de menors no acompanyats. Per a quan està prevista la revisió d'aquesta llei?

Les nostres polítiques d'infància necessiten ser reforçades. Els darrers temps s'han plantejat situacions que segurament quan es va elaborar la nostra política d'infància no estaven al nostre radar. Una que ens preocupa molt singularment és la violència de menors contra altres menors en l'àmbit sexual. Ja s'han viscut noves realitats. Hem creat un grup d'experts que en les properes setmanes elaborarà un informe sobre com hem

d'organitzar les nostres polítiques en aquest camp. Hem fet una aposta molt potent al voltant de l'acompanyament a menors víctimes de violència sexual amb el desplaçament de la Barnahus.

En aquests moments, el que ha sigut una història d'èxit –per desgràcia, per altra banda–, que és la Barnahus de Tarragona, al llarg d'aquest 2023 la Barnahus estarà instal·lada a dotze municipis més del país, un per vegueria i, a la vegueria de Barcelona, sis recursos. És un empenta molt important que fem. Hem creat també la unitat que específicament es dedicarà a l'àmbit de la violència sexual contra menors en el si del Departament.

És cert que la llei toca revisar-la, però jo crec que en l'any que ens queda de legislatura no ens quedarà temps de promoure una reforma legislativa que és bo que la fem des de la serenitat. No soc gaire partidari de promoure modificacions legislatives quan la pressió dels casos concrets que escandalitzen la societat ens obliga potser a prendre decisions precipitades. Toca una reforma de la Llei d'infància, però toca fer-la amb tota la calma en el sentit d'aprofundiment i de recerca de consensos socials i polítics.

Hem de renovar, però, el Pacte nacional per a la infància. És un dels objectius que tenim marcats en aquesta legislatura. Vam presentar fa uns quants mesos el pla de millora del sistema de protecció de la infància. Allà se'ns dona pistes d'alguna de les coses que sí o sí hem de fer. La modificació legislativa segurament ha de ser la conseqüència de consolidar aquests canvis i de tenir per davant una legislatura que ens permeti fer una discussió a fons de quina modernització necessita la nostra llei.

Amb quins entorns residencials i altres dispositius assistencials compta el sistema de serveis socials per a l'atenció a les persones grans i amb dependència?

La prèvia: jo tinc la impressió que no hi ha prou consciència social i política amb relació al repte de l'envelliment. Només hem de veure el debat al Congrés dels Diputats o al Parlament de Catalunya de les darreres setmanes, perquè la qüestió de l'envelliment no ha format part de la discussió. I aquesta és una de les grans transformacions que està vivint la nostra societat, que és la jubilació de la generació del *baby boom*, la generació més nombrosa de catalans i catalanes que mai ha existit i que transformarà el país en els propers trenta anys, fins que els boomers discretament anem sortint de l'escena, i acompanyat de l'augment de l'esperança de vida, amb la dada, anecdotica o no, que la persona més vella del món viu a Catalunya, la senyora Maria Branyas, de 116 anys, en una residència a Olot, i que el conseller de Drets Socials firmarà aquest 2023 al voltant de 700-800 cartes, potser una miqueta més, felicitant persones centenàries. L'impacte que això té en el conjunt de la societat i singularment en el sistema d'atenció a la dependència crec que no el tenim dimensionat.

Per tant, necessitem posar molt seriosament aquesta qüestió damunt de la taula perquè necessitem mobilitzar, com us deia abans, més recursos fiscals per afrontar aquest repte. Sí o sí, necessitarem més tec-

Foto: Adiva Koenigsberg

nologia; de fet, aquests dies, dues directores generals nostres se'n van al Japó en un congrés mundial sobre tecnologia i envelliment. La tecnologia ens ha d'ajudar a gestionar aquest repte i noves maneres d'organitzar-nos.

L'atenció integrada social i sanitària respon a aquesta nova manera d'organitzar-nos. Estem preparant, per altra banda, la planificació a mitjà i llarg termini d'aquest camp. A finals d'aquest any tindrem preparades quantes places de suport, de serveis, faran falta d'aquí al 2041 per a les persones grans en els àmbits residencials, en els àmbits de l'atenció diürna.

I no només per a persones grans, sinó també per a persones amb discapacitat i persones amb problemes de salut mental. L'Idescat ens ha traslladat les previsions d'evolució de la població per municipis d'aquí al 2041 i ens permetrà fer una projecció del que necessitarem, no només en places, sinó també en infraestructures socials. Perquè fins ara a la Generalitat hi ha hagut altres planificacions de places, però no hi ha hagut mai una planificació de quines infraestructures fan falta. I quan un mira el mapa de les infraestructures que fan falta, les que tenim avui desplegadas, gaire lògica de planificació no la tenim. Necessitem planificar quines infraestructures socials calen.

I quina és la voluntat del govern per donar resposta a aquesta situació? Crearà més serveis residencials o altres dispositius assistencials?

Depèn de com ho calculem: nombre de places per població més gran de 65 anys; nombre de places per la població que tenen el grau de dependència reconegut i proteccions que fem, o nombre de places per persones més grans de 85 anys en determinades tipologies que necessiten residència. Perquè el que sí o sí necessitarem seran més recursos que siguin semblants al que avui deia, com pisos amb suport, pisos amb servei.

Jo crec que l'altre canvi que la covid ha accelerat és que la gent volem viure a casa, volem envellir a casa, volem morir a casa. Necessitem posar més vida als anys. Necessitem que els últims anys de la nostra vida siguin de la màxima qualitat possible. I això ens obliga, també, a acceptar que el model residencial que havíem conegut fa cinc, deu, quinze, vint anys ja no ens valgui. I aquí estem treballant, i ho estem parlant amb el món municipal i amb els sectors, necessitem aquests nous models de pisos amb suport. Aquesta planificació incorporarà també, com us deia, les inversions en infraestructures. I posarà de manifest que probablement a Catalunya en els propers anys caldria invertir entre 150 o 200 milions d'euros en infraestructures socials.

Quin paper jugarà la iniciativa pública versus la privada?

El desplegament d'aquestes polítiques necessitarà la col·laboració amb el sector privat. En aquest sentit, amb aquesta col·laboració amb el sector privat us plantejem dues coses. Una, hem de prioritzar el sense ànim de lucre. El govern és partidari que el sense ànim de lucre, el nou benefici econòmic en aquest camp, sigui el que orienti la col·laboració amb la iniciativa social. Som conscients que en el que passarà amb la gent gran necessitem també la col·laboració de la iniciativa mercantil. Però aquí hem de treballar perquè la lògica simplement del benefici econòmic no sigui el que marqui la nostra relació.

I en aquest sentit, els models d'acció concertada, i espero que el govern presenti en els propers mesos un projecte de llei d'instruments de provisió del sistema de serveis socials a Catalunya, reforçaran aquest paper del sense ànim de lucre, aquest paper de la limitació del benefici econòmic en aquest model de col·laboració pública-privada, en el qual, d'altra banda, com dèiem al començament, la qüestió salarial és bàsica. Un model de col·laboració pública-privada basat en el *low cost* no és un bon model. No ho és per als professionals, no ho és per a les persones a qui es presten suports, ni acaba sent-ho per al conjunt del país.

I això ens torna a plantejar el debat que hi ha amb el coneixement que tenim de l'infrafinançament. Nosaltres hem calculat, i estem aprofundint-hi, però en una primera imatge l'equiparació salarial entre els professionals del sector concertat i subvencionat amb el sector públic i el sector sanitari és al voltant de 300 milions d'euros.

Abans deia 150-200 d'inversió anual en infraestructures, 300 milions d'euros en equiparació salarial... Bé, ho hem de començar a recórrer. Vam arribar a un acord històric amb les patronals del tercer sector i del sector privat i dels sindicats per avançar en aquest objectiu. Afegint-hi una altra cosa: necessitem anar a un únic conveni dels drets socials catalans, necessitem el SISCAT dels drets socials. I aquí tenim un repte enorme. Les patronals i els sindicats coincideixen en la idea, ara hem de començar a aprofundir en aquest objectiu que no el veurem culminat en la resta de la legislatura, però hem d'avançar i hem d'anar cap al conveni dels serveis socials de Catalunya, com en el sistema concertat de salut i el conveni SISCAT, que agrupa tots els proveïdors de l'àmbit sanitari.

Quins mecanismes s'apliquen per detectar la violència contra la gent gran i la negligència en el context institucional?

Estem treballant en l'elaboració d'una estratègia sobre l'edatisme com a govern, i la tindrem enllestida a mitjans de l'any vinent, i que ha de posar de manifest aquesta realitat, que té molts vessants, des dels abusos a vegades de familiars als seus pares o als seus avis, fins a situacions que es poden produir en àmbits residencials que no són acceptables. Però específicament aquests models basats en la col·laboració pública o privada han de ser molt exigents des del públic respecte a allò que fa el

proveïdor de caràcter privat. D'aquí la importància de la Llei d'instruments de provisió. Amb la Llei d'instruments de provisió del sistema de treballs socials, avui tenim un decret, que és el 69/20, que és un decret transitori, necessitem elevar-ne el rang normatiu, necessitem una llei, i aquesta llei ens ha de permetre que aquest model d'acció concertada, aquest model de concertació de concert social i aquest model de gestió delegada ens permetin una exigència més gran respecte al proveïdor de serveis.

El proveïdor de serveis ens diu que, si vol ser exigent amb mi, m'ha de millorar el finançament, i és cert. Ara hem pres una decisió d'augment de tarifes d'aquest any, que és rellevant, són 4 punts, la previsió és 5 punts l'any que ve, això bàsicament ha d'anar orientat als salaris, però no és només un tema d'increment del finançament públic, sinó també de com ens relacionem amb els proveïdors del sistema de drets socials.

Una decisió estratègica que hem pres és la incorporació del Departament de Drets Socials a AQuAS, l'Agència de Qualitat del Sistema de Salut, i això es començarà a desplegar l'any 24, perquè la nostra relació amb els proveïdors ha de posar l'accent en la qualitat en la qual es presta el servei. Aquí hi ha un debat, que és el debat de les ràtios. Hi ha països que no tenen ràtios establertes per regulació legal, que tenen mecanismes a través de la lògica de la qualitat per garantir l'atenció adequada. La nostra intuïció avui és que ens interessa més potenciar un bon sistema de qualitat en què l'opinió dels professionals, de les persones usuàries dels serveis socials i dels seus familiars siguin el que determinin la qualitat en la prestació. A vegades, els llatins pensem que regulant resollem els problemes.

Sovint el nostre problema no és de regulació, i potser en tenim massa. En canvi, en el camp dels serveis socials no hem tingut instruments per avaluar la qualitat de la prestació dels serveis.

Com es gestionen els canvis incorporats en el II PESS en relació amb el Servei d'Ajuda a Domicili en un context d'infrafinançament?

L'Estat té el mal costum de regular i no finançar. De vegades l'Estat, en plena campanya electoral, aprova un reial decret que incrementa les quanties de les prestacions econòmiques de la dependència i incrementa les hores del sistema d'atenció domiciliària, però no aprova cap finançament genèric específic. És més, ens diu que amb el finançament que hem tingut ja ho hem de fer. I jo al secretari d'Estat ja li vaig dir: Escolti, tenim una llista d'espera, tenim uns salaris insuficients, no podem fer inversions en infraestructures socials, vostè em demana que incrementi les quanties, em demana que tingui més qualitat, em demana que... Escolti, això no pot ser.

La legislatura espanyola, que esperem que es posi en marxa aquest final del 23, ha de servir per resoldre el finançament de l'atenció a la dependència. El sistema d'atenció a la dependència ha fet fallida. I la promesa que figurava a la llei de dependència del 2006 mai s'ha complert. La promesa implícita, perquè no figura en el text de la llei, és que hi hauria un cofinançament del 50% de l'Estat i 50% de les grans autònomes. A la llei

no hi figurava. De fet, figurava estrictament en la memòria econòmica. Era una promesa que era allà. Però no hi ha un text legal que ens permeti exigir aquest compliment del 50%. Això s'ha de resoldre aquesta legislatura. S'ha de resoldre que, com a mínim, l'Estat aporti el mateix que aporten les comunitats autònomes. I amb aquest esforç faríem un salt endavant molt considerable en l'atenció domiciliària.

Perquè, per altra banda, en aquesta lògica de la desinstitucionalització hem d'anar a models de plataformes de serveis per a l'atenció domiciliària, amb totes les seves especificitats en funció de les persones. Els centres de dia, que també hem de flexibilitzar, i en el seu cas els recursos residencials, que probablement cada vegada més tindran una orientació de caràcter més sociosanitari. I acompanyat d'aquests pisos amb suport, aquesta plataforma de serveis ha d'acompanyar les persones grans en el seu recorregut vital final. I sabent, evidentment, que no és el mateix Santa Coloma de Gramenet, Badalona o Barcelona, que el Pallars Sobirà o la Terra Alta.

Com es pot aconseguir l'equilibri territorial en el desplegament dels serveis socials arreu del país?

La planificació que hem fet aquest 2023 de les places residencials i de centres de dia respon justament a resoldre desequilibris. Hem fet una planificació de més de 2.000 classes en què hem analitzat l'oferta existent, la llista d'espera existent, però també la relació entre la mitjana de places que existien al conjunt del país i la diferència d'aquella àrea bàsica en relació amb la mitjana. Tenint en compte aquelles àrees on està més lluny de la mitjana, la planificació que farem a llarg termini també respondrà a aquesta lògica.

Per tant, hem de planificar amb criteris territorials i corregir les iniquitats territorials que existeixen, que n'hi ha moltes. Dos, el comandant del programa intentava ja respondre a aquesta realitat diferent entre l'àrea metropolitana i les comarques més despoblades del país, que són també les més envellides, però a mi m'arriben queixes. He estat les darreres setmanes al Pirineu, a l'Alt Urgell, als dos Pallars, al Jussà i al Sobirà, a l'Alta Ribagorça, i ara ens traslladen des dels consells comarcals que, malgrat tot, el sistema no acaba d'adaptar-se a les necessitats de territoris molt grans, amb població molt dispersa i amb un sobreenvelliment més important que la mitjana del país. Jo he demanat als consells comarcals del Pirineu que ens traslladin propostes concretes per adaptar millor el finançament singularment de l'atenció domiciliària en aquestes realitats. El fet que els treballadors i treballadores hagin de desplaçar-se gairebé una hora no ho tenim prou en compte, o que hi hagi recursos que no estiguin no en aquella comarca, sinó en una altra comarca, que vol dir una hora i mitja de cotxe des de l'Alta Ribagorça fins a l'Alt Urgell. Probablement també a Terres de l'Ebre ens poden passar realitats similars.

Per tant, haurem de revisar alguns dels nostres criteris per adaptar-nos més a la nostra realitat territorial. Sabem, per altra banda, que on

se'ns concentra una demanda molt forta de serveis, on ja tenim un problema de cronificació forta de la pobresa, és singularment a l'àrea metropolitana i molt singularment a tota la llera del Besòs, on se'ns acumulen molts problemes d'ordre social i també d'envelliment.

Una qüestió que preocupa les professionals del treball social són les tasques burocràtiques. Què s'està fent per reduir-les i perquè puguin dedicar el seu temps a la intervenció?

Crec que estem en això i he pogut visitar en els darrers temps alguns ajuntaments que clarament han destinat a treballadors i treballadores de perfil administratiu les feines que són més de gestió burocràtica perquè els treballadors socials facin més la seva feina. I quan anem analitzant l'evolució del contracte de programa haurem d'insistir en aquesta idea.

Ara bé, jo també li demano al col·legi que ens acompanyi en una proposta que el govern té en aquests moments, que és que el bo social que ens cal és el de Portugal. A Portugal el bo social elèctric és de caràcter automàtic. Són la Seguretat Social i l'agència tributària qui comuniquen a les companyies elèctriques l'aplicació de la tarifa social en base a dos criteris: a persones que reben determinades prestacions socials, automàticament l'estat social portuguès comunica a les companyies que a aquestes persones se'ls aplica aquest bo; i l'altre criteri, l'agència tributària portuguesa comunica a les companyies elèctriques el bo social que s'aplica. El nostre sistema és un sistema absurd que fa que molta gent que té dret al bo social no sàpiga que el bo social existeix o, si ja sap que existeix, té dificultats per poder presentar la documentació que s'exigeix o que simplement no té la documentació que se li exigeix per poder sol·licitar-lo. I, a més, carrega també a l'atenció social primària molta feina burocràtica. Crec que, en general, on hem d'avançar, i en això algunes regulacions són de la Generalitat, però aquesta és una regulació de l'Estat a sistemes automàtics, és en el fet que la gent no ho hagi de sol·licitar, sinó que a la gent se li hagi d'aplicar.

I això crec que en algun moment també hauria d'afectar les rendes garantides i els ingressos mínims vitals. I no inventem res, en altres estats del nostre entorn ja s'apliquen aquests automatismes en què la responsabilitat no recau tant en el sol·licitant, sinó que és la pròpia Administració, amb la informació que té de l'individu, qui li assigna el recurs que correspon. Diguéssim que les revolucions tecnològiques que estan en marxa ens hauran de permetre, els propers anys, desenvolupar instruments i eines que reforcin aquest automatisme.

Seria possible que l'Agència d'Atenció Integrada Social i Sanitària esdevingués prestadora del SAD mitjançant formules no contractuals?

Amb la legislació vigent, els ajuntaments i els consells comarcals podrien perfectament prestar el servei d'atenció domiciliària a través del model de concert. No caldria que optéssim per la contractació. Avui ja po-

Foto: Adiva Koenigsberg

driem fer-ho d'aquesta manera. Justament farem la Llei d'instruments de provisió de serveis socials per donar encara més raons, perquè és evident que el servei d'atenció domiciliària no té sentit que s'hagi de contractar. S'ha de concertar. I, per tant, aquesta és l'aposta que fem. I aquí esperem que en aquesta llei, en aquest projecte d'instruments de provisió, construïm una coalició àmplia a favor de l'aprovació d'aquesta iniciativa que ens ha de permetre reforçar aquesta lògica de la concertació. No té gaire sentit que els serveis es contractin. S'han de concertar.

Segona cosa, l'atenció integrada social i sanitària. Tan important com l'agència n'és el desplegament efectiu. El risc del debat de l'agència és que creem l'agència i un cop el govern l'hagi feta i que estem en tràmit de projecte de llei, després l'agència s'ha de desplegar i això té els seus procediments. Per a nosaltres, tan rellevant com la creació de l'agència n'és el desplegament efectiu. De moment tenim aquests projectes demostratius de tot el país als quals estem donant suport, als quals aviat farem les corresponents avaluacions que volem estendre en el conjunt del país i hem d'avançar el proper any clarament perquè l'atenció primària de salut assumeixi la seva responsabilitat en l'atenció a les persones que viuen a residències de persones grans. Aquest és un repte compartit amb el Departament de Salut i que és imprescindible.

És tan rellevant o més el desplegament de l'atenció primària en l'àmbit de les residències que la creació de l'agència. L'agència no deixarà de ser la cirereta del pastís, l'instrument que ens ha de permetre la governança, però el repte de la governança no estarà tant en l'àmbit nacional, que també, sinó sobretot en l'àmbit local, territorial. La governança en l'àmbit del consell comarcal, la governança en l'àmbit de l'ajuntament. I aquí haurem de tenir flexibilitat perquè no serà el mateix la governança a la Garrotxa que la governança al Baix Llobregat. L'agència és important, però tendeix a relativitzar-ne la importància perquè l'agència és relativament fàcil de fer, és un context legislatiu, és una llei.

Jo no voldria que l'agència s'afegís a la llista del programa Vida als Anys, el ProDep, els PIA..., sinó que l'atenció integrada l'anem desplegant on l'hem de desplegar, que és a les residències, en l'atenció domiciliària, en l'àmbit de la salut mental, en l'àmbit de les persones amb discapacitat, en els sistemes d'informació, en el debat sobre les condicions salarials. Si anem a l'atenció integrada, però resulta que una infermera a una residència cobra un 30% menys que la seva companya al centre d'atenció primària, no sé si farem gaire atenció integrada.

Quin impacte creu que pot tenir per a Catalunya l'avantprojecte de llei de condicions bàsiques per a la igualtat en l'accés i gaudi dels serveis socials, que proposa el govern de l'Estat?

Nosaltres a aquesta llei li veiem més riscos que oportunitats. En general, les lleis de l'Estat, en la pràctica, no han tendit a garantir la igualtat perquè la igualtat no te la garanteix una llei, sinó els recursos. I, per tant, torna a ser més fàcil fer una llei. De fet, la Llei de la dependència ha consagrat una invasió competencial amb una competència exclusiva de la Generalitat i no ha garantit la igualtat.

És una fal·làcia. Per tant, aquesta llei, i amb el Govern espanyol n'hem tingut diverses discussions, nosaltres, en l'àmbit que tenim la competència exclusiva, no acceptem ingerència legislativa de l'Estat. Entenem que pugui haver-hi col·laboració, que pugui haver-hi cooperació, que pugui haver-hi bones pràctiques, però ens oposem a una llei en l'àmbit dels serveis socials. Si a més a més hi hagués un govern d'extrema dreta a l'Estat espanyol, raó de més perquè això s'utilitzi. Per tant, a aquesta llei no li veiem cap avantatge, li veiem tots els riscos possibles.

Quin pot ser l'impacte social i econòmic de l'avantprojecte de llei del sistema de serveis socials de Catalunya i les conseqüències per al món local?

Amb els instruments de provisió del sistema de serveis socials regularem fonamentalment dues coses. Regularem l'acció concertada, concert social i gestió delegada, regularem el conveni i regularem la creació de l'Agència Pública de Serveis Socials a Catalunya. Avui hi ha equipaments de gestió directa de la Generalitat que són gestionats des de la Conselleria:

Foto: Departament de Drets Socials.

les residències públiques de gent gran, alguna residència per a persones amb discapacitat, alguns equipaments per a infància i la gestió en el Departament. No té sentit. Necessitem un instrument que ens permeti tenir més fortalesa per a una millor gestió directa i, per tant, plantegem un projecte de llei que reforça els instruments de col·laboració amb la iniciativa social i privada i els instruments propis del Departament. Especialment en la primera part, en els instruments de l'acció concertada, concert social, gestió delegada i el conveni. És una oportunitat perquè el món municipal tingui més instruments, més sòlids, perquè la lògica de l'acció concertada, allò que la diferencia de la lògica de la contractació és que, d'una banda, no és el preu el que determina l'accés al proveïdor a gestionar el servei, sinó que són les condicions que imposa l'Administració i que, justament, a través de l'acció concertada, en part, el que estem és publicant el que són activitats de caràcter privat. Per tant, vol dir més responsabilitat per part del prestador respecte a les condicions que, insisteixo, perquè això sigui creïble, ha d'anar acompanyat de més finançament.